

تأثیر فعالیت تعاونیهای دانشگاهی در پیشرفت جامعه و دانشگاه

صفی‌اله ملکی

تعاونیهای دانشگاهی با توجه به ماهیت و جایگاه خود می‌توانند در مسایلی نظیر بهینه‌سازی شرایط آموزش و پژوهش که از وظایف اصلی دانشگاهها می‌باشد ایفای نقش کنند و با گسترش روحیه همدلی و همیاری در جهت بهسازی زندگی و رفاه دانشجویان - اساتید و کارکنان دانشگاه اقدامات مؤثری را بعمل آورند. بدین منظور نقش و تأثیر متقابل تعاونیهای دانشگاهی در جامعه و دانشگاه، جهان معاصر را در سه محور عمده زیر مورد بحث و تجدیدنظر قرار می‌دهد.

۱- حمایت از مطالعه، آموزش و پژوهش دانشگاه و مشارکت در پیشرفت همه جانبه جامعه دانشگاهی

دانشگاه جایی است برای مطالعه، آموزش و پژوهش، هرچند جایی برای زندگی کردن نیز هست. تعاونی دانشگاه در جهت بهسازی دانشگاه و تبدیل آن به مکانی مناسب برای بهزیستی تلاش می‌کند و در همان حال در پی ارضای نیازها و خواسته‌های متعدد جامعه دانشگاهی است تا در پرتو تسهیل و تسریع ارتباطات بین اعضا این جامعه در بهبود کمی و کیفی زندگی کام برآورد.

- اهداف تعاونیهای دانشگاهی در کشورهای پیشرفته:

هدف از تأسیس تعاونیهای دانشگاهی بخصوص در ژاپن و کشورهای پیشرفته این

بوده که پروژه‌های متعددی را برای کمک به ثبات شرایط معیشت دانشجویان - اعضای هیأت علمی و کارکنان را به مرحله اجرا درآورد و باعث بهبود زندگی و فرهنگ شود. این پروژه‌ها عبارتست از فروشگاههای بزرگ و کوچک - بوفه - کتابفروشی - سالن نهارخوری و بیمه تعاونی. ویژگیهای چشمگیر این برنامه‌ها آن است که کالاها و خدمات مورد نیاز جامعه دانشگاهی را بصورت روزمره تأمین می‌کند.

برنامه‌های تعاونیهای دانشگاهی برای حمایت از زندگی جامعه دانشگاه در زمینه‌های مرتبط با مطالعه، آموزش از طریق تأمین لوازم التحریر، ابزار و وسایل مطالعه و پژوهش، کتاب، لوازم ورزشی، خدمات چاپ و تکثیر و مانند آن قابل ملاحظه بوده است. همچنین با اداره سالنهای غذاخوری، بوفه‌ها و فروشگاهها در محوطه دانشگاه، غذا و سایر خدمات لازم را تأمین کرده و در دسترس علاقه‌مندان قرار می‌دهد. تعاونیهای دانشگاهی از این طریق در زندگی روزانه اعضای دانشگاه نقش مفید و مؤثری دارند. هرچند از طریق تأمین کالاها و خدمات متعدد و ارائه آن در فروشگاههای کوچک و بزرگ نیز (نظیر لوازم التحریر - لباس و کتاب و ...) به تحکیم این نقش مبادرت می‌کنند. به علاوه ارائه خدمات رفاهی از قبیل برگزاری اردوهای تفریحی و زیارتی در داخل و خارج از کشور - ارائه ابزارهای صوتی و تصویری مانند نوارهای کاست و ویدئویی را انجام

می‌دهند. برای مثال فروشگاه دانشگاه دانشکده فنی دانشگاه تهران اقدام به تهیه و توزیع انواع لوازم خانگی بصورت اقساط برای دانشجویان و اساتید و کارمندان دانشگاه می‌کند.

هدف آن است که هرچه بیشتر نیازهای اعضا برآورده گردد و تعاونی به معنی وسیع کلمه در بهسازی زندگی دانشجویان و حتی فارغ التحصیلان، اعضا هیأت علمی و کارکنان جامعه دانشگاهی سهیم باشند.

- مضرات واگذاری تعاونیهای دانشگاهی به بخش خصوصی:

در بعضی از دانشگاههای کشورهای پیشرفته از جمله ژاپن سالنهای غذاخوری و بوفه‌ها و یا فروشگاهها به عهده بخش خصوصی گذاشته شده است. اما همه واحدهای بازرگانی بخش خصوصی به تقاضاها و خواسته‌های مصرف‌کنندگان بمنزله راهی جهت سوددهی نگاه می‌کنند. در حالی که تعاونیهای دانشگاهی توسط خود اعضا اداره می‌شود و چون این اعضا را دانشجویان و اعضای هیأت علمی تشکیل می‌دهند، هدف آن بهسازی زندگی اعضا است، نه صرفاً کسب سود و منافع.

در نتیجه طولانی و متعدد بودن ایام تعطیل و محدودیت روزها و ماههای توقف دانشجویان در شهرکها و خوابگاههای دانشگاهی و نیز به دلیل محدودیت شدید ساکنین آنها، معمولاً تعاونیهای دانشگاهی

نمی‌توانند در زمینه بازرگانی کارهای مهمی انجام دهند. اما باید دانست که این عدم توفیق تعاونیها در امور بازرگانی نقص و ضعف نیست، چون تعاونیهای مذکور توانسته‌اند در سایه تلاش خالصانه و صادقانه و مدیریت مطلوب و همبستگی اعضا، به موفقیت‌های قابل ملاحظه‌ای دست یابند.

- نقش متقابل تعاونیهای دانشگاهی

در ارائه اطلاعات:

اطلاعات مربوط به فعالیتهای روزمره تعاونیها و اعضا آن از طریق مدیریت‌ها و فعالیتهای متعدد دیگر، مخصوصاً به کمک نشریات و تبلیغات در تعدادی از کشورهای پیشرفته جهان در معرض مطالعه علاقه‌مندان قرار می‌گیرد.

این سخن بدان معنی است که تعاونی دانشگاهی در تسهیل و تسریع ارتباطات انسانی و عاطفی بین گروههای مختلف در دانشگاه نقش حیاتی را برعهده دارد. طبعاً دانشجویان، فارغ‌التحصیلان، اعضای هیأت علمی و کارکنان - هر یک به سهم خود در

این فعالیتهای نقش قابل توجه‌ای ایفا می‌کنند. اما نکته اساسی آن است که در اوضاع و احوال برخاسته از وجود تعاونیها، ارتباط اعضای آن بر پایه همیاری و همکاری نهاده شده به یکدیگر به عنوان افرادی که همسطح می‌نگرند و تمام تلاش آنها ارتقاء سطوح زندگی خود و هموعان است. در جامعه کنونی که امکانات برقراری ارتباط برای انسانها بسیار کم شده این نوع فعالیتهای به زندگی فردی و گروهی اعضای تعاونی تحریک می‌بخشد و موجب می‌شود که زندگی در محیط دانشگاه معنی‌دارتر شده و هرچه بیشتر با تحقق آرزوها مرتبط گردد. تعاونیهای دانشگاهی باید به این نکته توجه

خود ترغیب کنند. این کار می‌تواند از طریق کلاسهای آموزشی - گردهمایی‌ها و کارگاههای مهارت و ... انجام پذیرد تا در بهبود زندگی جامعه دانشگاه موثر گردد.

امروزه در نتیجه ادامه فعالیت تعاونیها و پروژه‌هایی که اجرا گردیده تجربیات خوبی در خصوص زندگی روزمره حاصل شده که اعضای تعاونیها نسبت به آن آگاهی دارند.

همچنین اطلاعات چشمگیری در مورد مسایل بهداشتی و مخصوص بهداشتی بودن مواد غذایی در اختیار اعضا و مصرف‌کنندگان مواد غذایی قرار گرفته است

این اطلاعات بعنوان منابع بسیار ارزشمندی در جهت زندگی همراه با سلامتی و اجرای برنامه‌های رفاهی برای دانشجویان، اعضای هیأت علمی و کارکنان جهت استفاده قرار می‌دهد. از طریق تبادل اینگونه بینشها و تجربیات و اطلاعات در بین دانشکده‌های دانشگاهها، تعاونیها می‌توانند در بهبود زندگی جامعه دانشگاهی و اعضای خود نقشی چشمگیر ایفا کنند.

- نقش تعاونیهای دانشگاهی در

آموزش و پژوهش دانشگاهها:

تعاونیهای دانشگاهی در اکثر کشورهای پیشرفته ضمن اینکه حامی مطالعه، آموزش و

هستند بصورت مجمعی در آمدند که نه تنها برای اعضا سودمند است بلکه در مواقعی منبع اتکای برخی از فعالیتهای علمی و آموزشی دانشگاه نیز محسوب می‌شوند.

با تأمین کتاب و سایر ابزار پژوهش و همکاری فعال در زمینه اداره امور دانشگاه و مخصوصاً حمایت مالی و رسیدگی به اموری نظیر همایش‌ها می‌توانند به صورت مستقیم و غیرمستقیم در بهبود وضعیت علمی و پژوهشی دانشگاه موثر باشند.

تعاونیهای دانشگاهی با تأمین هزینه‌های هدایای دانشجویان منتخب در مسابقات علمی، هنری و ورزشی پشتوانه مالی خوبی برای دانشگاهها و حمایت از برگزیدگان و تشویق آنان به ایجاد یک رقابت سالم و سازنده بین سایر دانشجویان می‌باشند.

آنگاه که سعی می‌شود خواسته‌های دانشجویان، اعضای هیأت علمی و کارکنان از طریق تعاونیها برآورده شود طبعاً بصورت غیرمستقیم در آماده کردن شرایط مناسب برای آموزش و پژوهش که از وظایف اصلی و حیاتی دانشگاه می‌باشد به دانشجویان و مدیریت دانشگاه کمک می‌کند تا در

ایفای نقشهای متعدد خود موفق گردند و فضای مناسب‌تری برای زندگی و کار همراه با موفقیت برای اعضا خود فراهم می‌سازند. به این ترتیب تعاونیهای دانشگاهی می‌توانند در پیشرفت آینده جامعه بخصوص جامعه دانشگاهی نقش سازنده و مفیدی داشته باشند این کار مستلزم استفاده کامل از تواناییها و ویژگیهای خاص تعاونیها است.

۲- تقویت روحیه تعاونی و تلاش برای

بهبودی زندگی و فرهنگ

توسعه تعاونیهای دانشگاهی

هدف تعاونیهای مصرف این است که به هر یک از اعضا خود در بنای زندگی صحیح و

استوار و مؤثر کمک کند و او را در تحقق خواست خود برای رسیدن به خوشبختی و برخورداری از همدلی و همبستگی سازنده با دیگران یاری نماید. از اینرو بهتر شدن زندگی و بالاتر فرهنگ و روحیه تعاون و همکاری از اهداف تعاونیها است تا همراه با ایجاد ثبات و بهسازی زندگی اقتصادی اعضا بتواند در بهزیستی آنان مؤثر واقع شود.

- نقش تعاونیهای دانشگاهی بر توسعه فرهنگ:

برای بهتر شدن زندگی و فرهنگ چه باید کرد؟ پاسخ این است که توسعه همکاری و همبستگی همراه با عنایت و توجه ویژه و مداوم به زندگی فردی می‌تواند یک راه حل باشد زندگی غیر از کلیه فرایندهای حیاتی زندگی انسانی نیست. اما در عصر حاضر عناصر و عوامل متعددی رنگ تجارت و منفعت به خود گرفته و در نتیجه جنبه‌های معنوی زندگی به مخاطره افتاده است.

سطح جامعه بگونه‌ای است که وجود تعاونی را نفی می‌کند. بنابراین تنها از طریق تعاونی باید به مردم آگاهی داد که رفاه و بهزیستی آنان چگونه تضمین می‌شود. چگونه می‌توان راههای ایجاد و ادامه زندگی شخصی را فرا گرفت، چگونه می‌توان در غنا بخشیدن به زندگی شخصی و اجتماعی مؤثر بود و بالاخره چگونه می‌توان با استفاده از تواناییهای تعاونی و جامعه دانشگاهی در بهسازی فرهنگ مؤثر واقع شد. بدون شک توسعه شرایط زندگی و بهسازی فرهنگ نمی‌تواند فقط با پیروزی در یک رقابت سالم و سازنده حاصل شود بلکه تنها راه تحقق آن همیاری و همکاری انسانهاست. از اینرو تعاونی دانشگاه می‌تواند جوانان را برای اجتماعی شدن و احساس مسئولیت کردن در قبال جامعه و استفاده هرچه بهتر و بیشتر از تواناییهای منحصر به فرد خودشان آماده سازد و این کار از طریق آموزش اصول تعاون

و کمک متقابل امکان‌پذیر است.

امروز عده زیادی از دانشجویان در حالی وارد دانشگاه می‌شوند که قبلاً هیچگونه تجربه عضویت در سازمانها و نهاد و هیأت مدیره در تعاونیها را نداشته‌اند. عضویت در تعاونیهای دانشگاه به آنها کمک می‌کند تا زندگی جدیدی را آغاز کنند. زیرا در این زندگی بینشهای متعددی از دانشجویان هم‌دوره خود - دانشجویان بالاتر از نظر تحصیلات - اعضا هیأت علمی - اساتید و کارکنان دانشگاه کسب می‌کنند و مهارتهای زندگی کردن با آنها را می‌آموزند - مشاوره و مذاکره با دانشجویان سالهای بالاتر درباره کالاهای مورد نیاز روزانه در خوابگاه یا محل سکونت و نحوه استفاده از آن، برنامه‌های غذایی و نظایر آن کمک بزرگی برای دانشجویان جدید است تا با یاری آن زندگی در جامعه دانشگاهی را آغاز کنند در عین حال این اطلاعات وسایل مناسبی است تا دانشجویان به مدد آن برای زندگی حال آینده خود برنامه‌ریزی کنند.

- نقش تعاونیهای دانشگاهی در سلامتی و بهزیستی دانشجویان:

در پاسخ به خواسته‌های اعضایی که می‌خواهند زندگی سالم و توأم با امنیت و انسانی داشته باشند تعاونی دانشگاه در زمینه فراهم نمودن مواد غذایی - جلوگیری از فاسد شدن مواد غذایی یا سوتغذیه فعالیتهایی را آغاز می‌کند و برای موفقیت در این امر از هیچ کوششی فروگذار نیست.

نوع دوستی، قایل شدن احترام به دیگران، توجه به مسئله گرسنگی در جهان و ... از فعالیتهای عمده تعاونیهای مصرف در کشورهای صنعتی و پیشرفته است.

تعاونیهای دانشگاهی می‌تواند اوقات فراغت دانشجویان را از طریق برگزاری کلاسهای آموزشی - برگزاری اردوها و مسابقات غنی گرداند و به شادی و غنای

زندگی و فرهنگ آنان کمک کند.

دانشجویان می‌توانند به یاری فعالیتهای مختلف تعاونی درباره زندگی خودشان اندیشه و تفکر کنند و با بهره‌گیری از امکانات و تواناییهای تعاونی که از ثبت نام در سال نخست ورود به دانشگاه تا فراغت از تحصیل در زندگی دانشجویی رویاروی خود دارند، به افرادی مستقل، خودجوش و فعال تبدیل می‌شوند. آنگاه می‌توانند با اندیشه‌های استوار و مهارتهای کافی به جامعه بزرگ گام بگذارند و برای خود یک هویت فردی و اجتماعی بسازند. اعضای هیأت‌های علمی و کارکنان دانشگاه نیز می‌توانند در جهت بهسازی زندگی خود از امکانات و تجربیات و توانمندیهای تعاونی بهره‌مند شوند.

۳- ارتباط زندگی اجتماعی و توسعه حوزه فعالیت تعاونی

همانگونه که می‌دانید تعاونی مصرف سازمانی است متشکل از افراد متعدد که هدف از آن توسعه خودگردان و ترویج روحیه همکاری در میان مردم به منظور ثبات بخشیدن به زندگی آنان و بهسازی زندگی و فرهنگ جامعه است از اینرو تعاونیها درصد بهبود زندگی اعضا خود از ابعاد فرهنگی و اقتصادی می‌باشد و فعالیتهای آن می‌تواند بطور کلی به نفع جامعه باشد، زیرا برآورده شدن منافع اعضا به معنای رفع نیاز عده‌ای از اعضای جامعه نیست. بنابراین تعاونی سازمانی است که برای حال و آینده جامعه سودمند و نافع است.

تعاونی دانشگاه نقش اجتماعی را از طریق رعایت همیشگی جنبه‌های اجتماعی فعالیتهای خود دنبال می‌کند. در این راه تعاونی می‌کوشد خواسته‌های اعضا را در جهت بهسازی زندگی آنان و ایجاد جامعه‌ای سرشار از صلح تحقق بخشد.

به دلیل ماهیت فعالیتهای تعاونی‌ها، تعاونی دانشگاه در فرایند تولید و توزیع

کالاها دخالت کامل دارد به علاوه در پی آن است که اعضا در زندگی روزمره خود با این فرآیند آشنا شوند و آنرا زیر نظر داشته باشند.

تلاش اعضای تعاونی باعث شده که تولید کالاها از کیفیت بهتری برخوردار گردد. کالاها و اجناسی که به این ترتیب بهبود کیفی می‌یابد آنهایی هستند که با تغذیه روزمره ارتباط دارد یا بعنوان لوازم التحریر به کار می‌آید.

شرکت اعضا در جلسات و عضویت آنها در هیئت مدیره و کاندید شدن نقش مهمی در اجتماعی شدن جوانان و دانشجویان را دارد.

- نقش تعاونیهای دانشگاهی در فرایند

تولید و توزیع

از دیگر فعالیتهای تعاونیهای دانشگاهی در کشورهای پیشرفته عبارتست از بیمه حوادث، توزیع کتابهای علمی و ادبی در تیراژهای بالا، توسعه فروشگاههای لوازم التحریر، تجهیز امکانات مطالعه و تأمین ابزار مورد نیاز خانوادهها. این نوع فعالیتهای اهمیت و ارزش فراوانی دارد زیرا با زندگی اعضا تعاونیها مرتبط است. از اینرو از آن بطور کلی استقبال شده و دامنه آن روز بروز در جهان معاصر در حال گسترش است از طریق آموزش، برنامهها و تلاشهای متعدد تعاونیهای دانشگاهی اعضا مطالب زیادی را درباره مکانیسمهای تولید و توزیع بدست می‌آورند و به فراگیری روشهای بهینه تولید - توزیع - زیستن و غنای فرهنگی می‌پردازند.

- نقش تعاونیهای دانشگاهی در صلح

و ثبات کشور:

تعاونیهای دانشگاهی بصورت صنفی

اتفاق، زندگی و فرهنگ جامعه را بهبود بخشند و در راه بهبود و تولید و ارتقای کیفی مواد مصرفی بکوشند طبعاً می‌تواند در توسعه و بهبود جامعه بخصوص جامعه محلی خود نیز مفید و موثر باشد.

وظایف تعاونی دانشگاهها در ایجاد همبستگی بین دانشجویان سایر ملل

در عصر ارتباط متقابل اعضای جامعه جهانی - تعاونی دانشگاه حتی در جامعه

بین المللی نیز سهم دارد. بنابراین باید به نحو شایسته‌ای با آن همکاری کند. این کار از طریق تلاش برای صلح و مساعی در راه بهسازی زندگی عموم مردم جامعه میسر خواهد بود. بعنوان مثال حمایت مالی از دانشجویان خارجی مقیم ژاپن در این کشور از کارهای خوب و مثبت تعاونگران دانشگاهی می‌باشد که حاصل آن کمک به وحدت و همبستگی بین سایر دانشجویان ملل مختلف خواهد بود.

با توجه به مظاهر حیات و خواستههای هریک از اعضا تعاونی، دانشگاه می‌کوشد روحیه نشاط و شادمانی از برقراری ارتباط با دیگران را تقویت کند و همچنین در جهت بهبود زندگی و فرهنگ با تلاش توأم با همکاری کام بردارد.

«به سوی همبستگی جدید» شعاری بود که در مجمع عمومی شماره ۲۰ فدراسیون ملی تعاونیهای دانشگاهی در تاریخ ۳۰ دسامبر ۱۹۸۶ پذیرفته شد. ■

منابع و ماخذ:

- تعاونیهای دانشگاهی در آسیا
- گزارش فدراسیون ملی تعاونیهای دانشگاهی ژاپن در مالانگ انونزی

N.F.U.C.A = National Federation of University cooperative Association of Japan

و آرامش تلاش می‌کنند و یا بر علیه ظلم و ستم و دیکتاتورها در کشورهای جهان سوم و پیشرفته فعالیت و تظاهرات می‌کنند. هر سال عده زیادی از جوانانی که به عنوان اعضای تعاونی دانشگاه در آرزوی استقلال و اتحاد و وحدت انسانها بوده‌اند در این راه تلاش و کوشش می‌کنند.

آنها از طریق فعالیتهای متعدد و مختلف در تعاونی دانشگاه مشارکت عملی را می‌آموزند و از این راه به جامعه و بسوی استقلال حرکت می‌کنند.

این دانشجویان حامیان و عوامل محرکه دنیای آینده محسوب می‌شوند. اینها می‌توانند قدرتمند شوند که سخنگو و مدافع عظمت انسان و انسانیت‌ها در جامعه شوند مخصوصاً این روزها که صلح تهدید می‌شود و افراد خودکامه در جامعه ظهور می‌کنند و بیش از همه چیز منافع و قدرت خود را مدنظر دارند. این توجه به عظمت و هویت انسانی حائز اهمیت است. از اینرو تعاونی دانشگاهی می‌تواند مددکار فعالیت اعضای خود در کل جامعه باشد و در امور سیاسی - اقتصادی و فرهنگی جامعه نقش داشته باشد. آنگاه که تعاونی دانشگاه با دیگر گروهها متحد شده و همکاری می‌کند تا به